

H A N G Y A

A szövetkezeti élet mélyítése.

Szövetkezeteink fejlődését és a mozgalom terjedését vizsgálva, megfontolásra érdemes jelenségeket tapasztalhatunk, melyek valósággal döntő jelentőségűek a szövetkezeti élet jövőjére nézve.

A háboru előtt az igazi szövetkezeti szellem valósággal áthatotta a szövetkezetbe tömörült gazdanépet s ha a szövetkezeti tábor kicsiny is volt, annak tiszta szövetkezeti eszményei, lelkesedése betöltötte annak szövetkezeti életét. Az idők változása azonban a szövetkezeti életre is befolyással volt, a háboru és a háborus idők nyomorúsága rányomta arra is sajátságos bélyegét. A háboru alatt úgy látszott, hogy a kereskedelemben nagyban felburjánzott uzsora a fontos közszükségleti cikkeknek hatósági meg-megbizás folytán szövetkezeti szétosztása minden propagandánál jobb terjesztője a szövetkezeti eszmének, mert a szövetkezetek szélesbitették üzletkörüket, nagyban növelték tagjaik számát, sőt igen sok szövetkezet alakult a nyomasztó helyzet kényszerűsége alatt. Így a szövetkezeti táborba kerültek sokan olyanok, kik azelőtt hallani sem akartak szövetkezetekről s tagságuknak sem tulajdonítottak egyéb jelentőséget, csak annyit, hogy mint szövetkezeti tagok olcsóbban vásárolhatnak a fogyasztási szövetkezetben, mint a magánkereskedőknél és a hatóság által kiosztandó cikkekhez is könnyebben hozzájuthatnak. Tehát tisztán önző magánérdek vitte őket a szövetkezeti mozgalom támogatására, anélkül, hogy annak eszméivel, céljaival megismerkedtek volna.

Hasonlít ez a fejlődés ahoz a fához, amelynek ágazata erősen növekszik, lombozata dus, de ha vizsgáljuk, hogy gyökerei növése és terjeszkedése együtt halad-e koronája szélességével, akkor úgy tapasztaljuk, hogy nincsen arányban és a fejlődés mélységében nem kielégítő. Az ilyen fát egy nagyobb szélvihar könnyen gyökerestől kidöntheti. De ha vihar nem is érheti, akkor is gondosabb ápolást igényel, mert a tulgyorsan fejlődött lombozat a gyökerek elégtelensége folytán nélkülözi a szükséges táplálékot.

A szövetkezeti vezetőknek tisztában kell lenniük azzal, hogy intézményük eszményi megalapozását ki kell mélyíteniük. Ne ériék be azzal, hogy szövetkezetük gazdasági előnyöket: olcsóbb

árut nyújt a tagoknak és az év végén vásárlási visszatérítést ad. Szem előtt kell tartaniuk, hogy a szövetkezeti mozgalomnak a társadalom nagy tömegei részére erkölcsi értéket is kell nyújtania és hogy ezt a gondolatot át kell plántálnunk a tagokba, ha azt akarjuk, hogy a szövetkezeti társulásnak belső tartalma és maradandó értéke legyen. A szövetkezeti vezetők tehát nem érhetik be azzal, hogy gondosan foglalkozzanak a tagokkal az áruellátás terén, figyelmeztessék: mikor és hogy vásároljanak, vagy hogy miképen tegyék meg kifogásaikat, ha valami nem folya rendjén a szövetkezet körül, de iparkodniuk kell belevinni a tagok nagy tömegébe az igazi és helyes szövetkezeti szellemet. Foglalkozni kell a szövetkezeti tagok nevelésével, amint az Angliában már 70 esztendőn át történik és amely agitációs és felvilágosító ténykedés az angol szövetkezetek belső életét jellemzi s számszerű eredményeiben megnyilvánul. Nem elegendő, hogy csak a szorosán vett vezetőség legyen áthatva a szövetkezeti munka magasztosságától, de a tagok többsége is legyen annak tudatában, hogy amikor a szövetkezeti táborhoz csatlakozott, a só vagy cukor olcsóbb beszerzési lehetőségén kívül erkölcsi célok megvalósítására is egyesült a szövetkezők társadalmával.

A szövetkezetek vezetőinek gondoskodniuk kell arról, hogy az elismert szövetkezeti igazságokat állandóan hangsúlyozzák a tagok előtt és e célból minden alkalmat fel kell használni egy-egy szövetkezeti kérdés eljusson a tagok szívéhez, a tagok eszéhez akár a magán-érintkezésben, akár hivatalos tárgyalások keretében, akár pedig ünnepies alkalomkor, a fehér asztalnál, szóval mindenütt, ahol csak hozzá lehet férni, De a pusztán alkalmasszerű nevelése a tagoknak nem elegendő. A nagy munkaidő megszűntével, a téli időszakban havonta legalább egyszer — ahol lehetséges hetenként — rendszeres összejöveteleket kell tartani a tagokkal, amely alkalommal aztán tervszerűen kidolgozott munkaprogramm keretén belül tartson egy-egy szövetkezeti tag előadást és annak befejezése után adassék alkalom a tagoknak, hogy eszmecserét folytatva belemélyedjenek a szövetkezeti élet gondolatába. Akik így foglalkoznak a szövetkezeti tagokkal, azok tudják, hogy minő nagy horderejű és

milyen nemes munkát végeznek, mert egy-egy ilyen előadás és az azzal kapcsolatos hozzászólások új szemszögből világítják meg a szövetkezet menetét, sokszor igen hasznos és felette érdekes új eszméket nyújtanak a vezetőségnek, alkalmasnak vélt sérelmek orvoslására, ellentétek kiegyenlítésére: megteremtik azt az összhangot, amelyre minden szövetkezetnek szüksége van. De kihatnak a szövetkezetben tömörült társadalom gazdasági irányítására is. Szóba kerülhet ott például a termelés okszerűbbé tétele, vagy igen sok olyan társadalmi kérdés, amelyek fejtegetésére másutt alkalom egyöntetű állásfoglalásra nem adatott.

Ilyen öntudatos szövetkezeti nevelő-munka mellett az utóbbi években bekapcsolódott új tagok közt sem fog akadni olyan, ki a szövetkezeti eszme ismerete hiányában szövetkezetet feleslegesnek tartsa, mert ez néha nem árulhat olcsóbban a többi kereskedőknél s ezért mindjárt felszámolását követelje, hanem megértve a szövetkezet igazi gazdasági és erkölcsi magasztos céljait, szívvel-lélekkel fogja dolgozni szövetkezete előhaladását, felvirágozását.

A központ közleményei.

Esküvő. Értesítjük szövetkezeteinket, hogy Strasser János raktártisztviselőnk november hó 6-án tartotta esküvőjét Demény Katinka urleány központi tisztviselőjével.

Tanuló alkalmazása szövetkezetnél. A felvinci fogyasztási szövetkezet keres egy 4 középiskolát végzett tanulót alkalmazás végett, ki a szövetkezet boltjában a szövetkezeti üzletkezelést és a kereskedelmi szakismereteket elsajátítani óhajtja. Az alkalmazás feltételeit érdeklődők a felvinci szövetkezet igazgatóságától közvetlen levelezés útján tudhatják meg.

A nagyenyedi központi körzetbe beosztott szövetkezeteket értesítjük, hogy elsőrendű bánáti nullás főző és kenyér liszt érkezik központi raktárunkba is, minélfogva ezen körzethez tartozó szövetkezetek karácsonyi lisztszükségletét a legmegfelelőbbben tudjuk kielégíteni. A lisztre vonatkozó megrendeléseket tehát sürgősen adják fel az ügyvezetők központunkhoz.

Buzatizletrészjegyzés. Legutóbb a vadadi szövetkezettől vettük az értesítést, hogy ottan is megindult a mozgalom, melynek élén Bedő Árpád lelkes, szöv. ügyvezető elnök áll. Eddigi jegyzések: Bedő Árpád 50 kgr., Nagy Dénes 50 kgr., Fazekas Sándor 50 kgr., László Sándor 10 kgr. zabot.

Az almásfegyverneki fogyasztási szövetkezet szintén részt óhajt venni a tökélyítő mozgalomban s miután az ér-mellékén jó bortermés volt, borban történének az üzletrészjegyzések. — Ritter Richard tanító, szöv. ügyvezető már megindította a jegyzést, aminek igen szép eredménye várható.

Karácsonyi áruszükségletét mindenik szövetkezet idejében rendelje meg a „HANGYA” raktáraktól.

Törvényellenes községi pótdó-kivetések.

Felhívjuk összes szövetkezeteink figyelmét arra, hogy a községi képviselőtestületek a községek kereskedői, korcsmárosai s így a szövetkezetek által forgalomba hozott szesz és az abból készült pálinka, valamint más szeszes italok, mint bor, sör stb. után sem átlag összegben, sem literenként, sem üvegenként községi pótdó, vagy illetéket nem rohatnak ki.

A községi képviselőtestület oly határozatai, amelyek szerint a szesz és szeszes italok után a községben lakó korcsmárosokra, kereskedőkre és szövetkezetekre községi pótdó rónak ki, törvényellenesek.

Több szövetkezetünk jelentéséből azt tapasztaltuk, hogy az illető községi képviselőtestület a fentjelzett italok után, azok eladására községi pótdók címén literenként 1—5 Leuig terjedő községi pótdó ró ki. Lévé az ily határozatok teljesen törvényellenesek, központunk minden egyes esetben az illető szövetkezetek nevében a törvénytelen képviselőtestületi határozat ellen felebezést és panaszt készített el s egyben az érintett szövetkezeteket felhívta, és ez uton is felhívja, hogy a törvényellenesen kirótt községi pótdó csak jogfenntartással fizessék be; t. i. amennyiben a felebbezések folytán az illetékes belügyminiszterium kimondaná, hogy a községnek nincs jogok a szesz és szeszes italok után a sérelmezett pótdókat kivetni, úgy a szövetkezetnek joga van a törvényellenesen bevételezett összegeket a községektől visszakövetelni.

Miután e törvénytelen községi pótdókivetések szövetkezeteink létét alapjában támadják meg, így összes szövetkezeteinknek érdeke, hogy a törvényellenes képviselőtestületi határozatok ellen idejében éljünk az illetéket hatóságoknál jogorvoslattal.

Felkérjük összes szövetkezeteinket, hogy a szövetkezet székhelyére illetékes községi képviselő testület által hozott oly határozatokat, amelyek az illető községek kereskedőit, korcsmárosait stb. arra kötelezik, hogy az általuk eladott szesz és szeszes italok után községi pótdókat fizessenek, központunkkal még a határozathozatal napján és a határozat számának s teljes tartalmának megjelölésével azonnal hozzák tudomására, hogy központunk a vonatkozó felebbezéseket még idejében elkészíthesse és a felebbezési határidő (a határozat kikézésétől, vagy kihirdetésétől számított 15 nap) lejártá előtt leendő benyújtás végett a szövetkezetnek megküldhesse.

A felebbezés a határozatot hozó község előjáróságához nyújtandó be. — A felebbezés bélyegmentes ugyan, de azért, hogy bélyeg hiánya miatt vissza ne utasítsák, arra 1 Leu okmánybélyeg és 25 bani segélybélyeg ragasztandó.

A benyújtás tényéről a községi előjáróságtól, vagy jegyzőtől az iktatószám, valamint a benyújtás napját feltüntető átvételi elismervény kérendő és szövetkezet részére megőrzendő.

Közöljük továbbá szövetkezeteinkkel, hogy központunk illetékes helyen az ily törvénytelen pótdó kivetések ellen összes szövetkezeteink nevében panasszal élt.

Amennyiben szövetkezeteink közül valamelyik a szeszes italok községi pótdójának befizetésére kötelezte volna magát az illető községi előjáróságnál, vagy amennyiben ily címen már községi pótdókat fizetett volna, felkérjük az érdekelteket, hogy a községi előjáróságot átiratban értesítsék arról, hogy — tekintettel arra, miszerint a községi képviselőtestületnek nincs joga a szesz és szeszes italok után községi pótdókat kivetni ily pótdókat csak jogfenntartással (pe lângă rezerva dreptului) fizet be.

Miután szövetkezeteinknek létkérdéséről van szó, felkérjük az illetékes szövetkezeti ügyvezető urakat, hogy jelen tájékoztatásunkban foglaltaknak minden körülmények között gyorsan és haladéknélkül eleget tenni sziveskedjenek.

HIRDETÉSEK.

Kászomujfalu fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1923. évi december hó 9-én d. u. 2 órakor az iskolában évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24 ik §-a értelmében meghívotnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1923. évi december hó 16-án tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mullt évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérlegmegállapítás. 4. Tiszta jövedelemmel való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelőbizottság választása. 7. Netaláni indítványok, alapfőkeemelés és házépítés. 1922. év december 31-én a tagok száma 545, üzletrészeinek száma pedig 850 volt. A felügyelő-

bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolt-helyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Kászomujfalu, 1923. nov. 10-én.

Az igazgatóság.

Nagysajói fogy. és értékesítő szövetkezet 1923. dec. 9-én d. u. 3 órakor a község házában rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 25-ik §-a értelmében meghívotnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1923. évi december hó 16-án fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Igazgatóság választása. 2. Netaláni indítványok. Kelt Nagysajó, 1923. november 10.

Az igazgatóság.

Hosszufalui „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1923. évi december 9-én d. u. 2 órakor az ev. iskolában rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 25. §-a értelmében meghívotnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1923. évi december hó 16-án fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Igazgatóság választása. 2. Felügyelőbizottság kiegészítése. 3. Az alapszabály 12-ik §-ának módosítása. (Régi szöveg: Tagok által fizetendő 1 üzletrész 5 leu stb. Új szöveg: Tagok által fizetendő 1 üzletrész 100 leu stb.) 4. Netaláni indítványok. Kelt Hosszufalú, 1923. november hó 13-án.

Az igazgatóság.

Komorzáni fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1923. évi december hó 5-én d. e. 11 órakor a község házában rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 25-ik §-a értelmében meghívotnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1923. évi december hó 13-án fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Az igazgatóság választása. 2. A felügyelőbizottság választása. 3. Az alapszabályok 32-ik és 40-ik §-ainak módosítása. (32-ik §. Régi szöveg: Az igazgatóság áll 6 tagból stb. Új szöveg: Az igazgatóság áll 5 tagból stb. 40 ik §. Régi szöveg: A felügyelőbizottság a közgyűlés által első évben egy, később három évre választott 6 tagból áll stb. Új szöveg: A felügyelőbizottság a közgyűlés által első évben egy, később 3 évre választott 5 tagból áll stb.) 4. Netaláni indítványok. Kelt Komorzán, 1923. november 15.

Az igazgatóság.

Dicsőszentmártoni „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1923. évi december hó 2-án déli 12 órakor a dicsőszentmártoni Közgazdasági Bank tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 25-ik §-a értelmében meghívotnak. Ha a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1923. évi dec. hó 9-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Igazgatóság kiegészítése. 2. Netaláni indítványok. Kelt Dicsőszentmárton, 1923. november 13-án.

Az igazgatóság.

A „Hangya” című mellékletet szerkesztli:

DR. SZENT-IVÁNYI ÁRPÁD.

A melléklet tulajdonosa:

A „HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYED

Kiadó:

TÖRÖK BÁLINT

az E. O. R. titkára.